ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

Бўстон тумани

2024 йил 22 июль

Судья: Ш.Абдухаликов

Бўстон туманлараро иктисодий судининг судьяси Ш.Абдухаликовнинг ёрдамчиси Э.Қиличбековнинг котиблигида, судья Улуғнор туман прокурори "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамиятининг манфаатида жавобгар "Маржон ер" фермер хўжалигига нисбатан такдим этган даъво аризасини Бўстон туман прокурори ёрдамчиси Ж.Орифжонов, даъвогар вакили Ф.Гаппорова (22.07.2024 йилдаги 290-сонли ишочнома асосида), даъвогар вакили Б.Мамажонов (22.07.2024 йилдаги 289-сонли ишончнома асосида) ва 3-шахс Андижон вилоят кишлок хўжалиги бошкармаси вакили (22.07.2024 йилда берилган 01/05-27-сонли ишончнома Б.Мамаджанов асосида)ларнинг иштирокида Бўстон туманлараро иктисодий суди биносида ўтказилган очик суд мажлисида кўриб чикиб, куйидагиларни

аниклади:

Улуғнор туман прокурори (кейинги ўринларда матнда "Прокуратура" деб юритилади) судга "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамияти (кейинги ўринларда матнда "Даъвогар" деб юритилади) манфаатида даъво ариза билан мурожаат қилиб, "Маржон ер" фермер хўжалиги (кейинги ўринларда матнда "Жавобгар" деб атлади) дан 135 013 365 сўм асосий қарзни удиришни сўраган.

Суднинг ажрими билан ишга Андижон вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармаси мустақил талаблар билан арз қилмайдиган 3-шахс сифатида жалб килинган.

Суд мажлисида Бўстон туман прокурори ёрдамчиси даъвони қувватлаб, даъво аризани қаноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида даъвогар вакиллари кўрсатма бериб, даъвони кувватлаб, жавобгар билан тузилган шартномага асосан даъвогар томонидан фермер хўжалигида пахта хосилини харид килиш бўйича аванс (бўнак) маблағ ажратилганлигини, амалга оширилган молиялаштириш ишлари амалга оширилган тўловлар бўйича банк айланмалари кўчирмалари билан ўз тасдиғини топишини, шартномага асосан жавобгар пахта хом ашёси топшириш мажбуриятини олганлигини, жавобгарга пахта хом ашёси топшириш бўйича 135 013 365 сўм аванс ажратилганлигини, бирок жавобгар томонидан махсулот топширилмаганлигини, жавобгарнинг асосий қарздорлиги 135 013 365 сўмни

ташкил этишини билдириб, жавобгардан даъвогар фойдасига 135 013 365 сўм асосий қарзни ундиришни сўради.

Суд мажлисида 3-шахс вакили кўрсатма бериб, даъвогар ва жавобгар ўртасида тузилган шартнома қишлоқ хўжалиги бўлимида рўйхатдан ўтказилмаганлигини, жавобгар махсулотларни Улугнор кластерига топширганлигини билдириб, даъвони қонуний ҳал қилишни сўради.

Жавобгар суд мажлиси вақти ва жойи тўғрисида белгиланган тартибда хабардор этилган. Бироқ унинг вакили суд мажлисига келмади ва низо юзасидан эътирозларини билдирмади.

Ўзбекистон Республикаси иктисодий процессуал кодекси (кейинги ўринларда матнда "ИПК" деб аталади) 128, 170-моддаси талабларига кўра, ишни жавобгар вакили иштирокисиз кўришни лозим топади.

Суд ишдаги мавжуд хужжатларни ўрганиб чиқиб, ишда иштирок этган шахсларнинг тушунтиришларини тинглаб, қуйидаги асосларга кўра даъво талабини қаноатлантиришни лозим топади.

Ишдаги мавжуд хужжатлардан аникланишича, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 16 февралда 55-сонли пахта хом ашёси харид килиш бўйича шартнома (кейинги ўринларда матнда "Шартнома" деб юритилади) тузилган.

Бироқ шартномада жавобгар даъвогарга қанча миқдорда пахта хом ашёси етказиб бериши лозимлиги кўрсатилмаган.

Жавобгар даъвогарга пахта хом ашёси топширмаган.

Даъвогар судга жавобгар томонидан пахта етиштириш учун етказиб берилган махсулот ва тўловларни қоплаш чораси кўрилмаганлиги натижасида вужудга келганлиги важи билан 135 013 365 сўм асосий қарз ундириш юзасидан даъво ариза билан мурожаат қилган.

Шартноманинг 2.2-бандида хўжалик шартномавий мажбуриятлар бажарилмаган холатларда харидорга тўланган маблағлар бўйича қарздорликни қоплаб бериш мажбуриятини олган.

Даъвогар даъво аризасида 135 013 365 сўм асосий қарздорликни ундиришни сўраган.

Иш хужжатларига кўра, жавобгарга жами 135 013 365 сўм микдорида пул маблағи, минерал ўғитлар, механизация хизмати, кимёвий воситалар, уруғлик чигит ва бошқа керакли махсулотлар етказиб берилган ҳамда турли мақсадлар учун пул маблағлари ўтказиб берилган. Жавобгар томонидан даъвогар маҳсулот топширилмаган.

Бунинг натижасида даъвогар томонидан берилган ҳамда амалга оширилган тўловларини тўлиқ ундириб олиш имкони мавжуд бўлмаган ҳолда 135 013 365 сўм қарздорлик вужудга келган.

Даъвогар мавжуд қарздорликни ихтиёрий тўлаб бериш юзасидан почта алоқа хизмати орқали талабномани жавобгарга юборган, бироқ талабнома жавобгар томонидан оқибатсиз қолдирилган.

Мавжуд қарздорликни мавжудлиги ишдаги мавжуд ҳисобварақ-фактура, солиштирма далолатнома, банк айланма маблағлари бўйича маълумотнома ва бошқа ҳужжатлар билан ўз тасдиғини топади.

Зеро, Ўзбекистон Республикаси Фукаролик Кодекси (кейинги ўринларда матнда "ФК" деб юритилади) 8, 234-моддасига кўра мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФКнинг 466-моддасига кўра, қишлоқ хўжалиги махсулотини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқарилган) қишлоқ хўжалиги махсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган микдор ва ассортиментда топшириши шарт.

Юқоридагиларга асосан суд 135 013 365 сўм асосий қарздорликни ундиришни лозим топади.

Шунингдек, суд ишни кўриб чикиш якунлари бўйича суд харажатларини ундириш масаласини мухокама қилиб, жавобгар хисобидан даъвогар фойдасига 34 000 олдиндан тўланган сўм почта харажатини, жавобгардан қаноатлантирилган талабларига Республика даъво мутаносиб равишда бюджетига давлат божи ундиришни лозим топади.

Зеро, ИПКнинг 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Бинобарин суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 128, 170, 176-179, 180-моддаларини қўллаб,

қарор қилади:

Даъво аризаси қаноатлантирилсин.

- "Маржон ер" фермер хўжалиги хисобидан:
- "Асакатекстил" масъулияти чекланган жамияти фойдасига 135 013 365 сўм асосий қарз ва 34 000 сўм почта харажати;
 - Республика бюджетига 2 700 267 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргандан сўнг ижро варақаси берилсин.

Хал қилув қароридан норози томон Андижон вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов хайъатига бир ойлик муддат ичида апелляция тартибида шикоят бериши (протест келтириши) ёки ҳал қилув қарори қонуний кучга кирган кундан эътиборан олти ой ичида кассация тартибида шикоят бериши (протест келтириши) мумк

Раислик килувчи

Ш.Абдухаликов